

KAKO TUDI NA SPLETU OSTATI VARNI, MOČNI IN SVOBODNI?

Če se želiš še bolj opremiti za spletno varnost, obišči spletno stran Šola internetne samoobrambe in treniraj z Mijo in s Timom:

<http://otroci.e-ucenje.com/show.aspx?xid=WB:T:X:Home®ister>

Preden začneš uporabljati katero koli aplikacijo (npr. e-pošto, Instagram, Facebook, Messenger, Snapchat, igre ...), se posvetuj s starši oz. z odraslimi, ki jim zaupaš.

Odrasli ti bodo pomagali urediti varne nastavitve (npr. komu so vidne objave, uporabniško ime, geslo, preveriti, če aplikacija lahko vsebuje viruse, plačljive vsebine).

Zapomni si: Vsi otroci imate pravico biti
VARNI, MOČNI IN SVOBODNI.

Tudi na spletu ti nihče nima pravice
odvzeti teh pravic.

Izberi varna gesla, jih redno spreminjaj in jih ne zaupaj nikomur (razen staršem oz. odraslim, ki jim zaupaš).

Ne pozabi na 4 pravila za varno geslo:

1. UPORABIŠ RAZLIČNE ZNAKE

MALE ČRKE	a b c č d
VELIKE ČRKE	A B C D E
ŠTEVILKE	1 2 3 4 5
POSEBNE ZNAKE	\$ # ! = &

2. DOLGO NAJ BO NAJMANJ 8 ZNAKOV

3. MOŽNO SI GA JE ENOSTAVNO ZAPOMNITI

4. NA RAZLIČNIH STRANEH UPORABLJAŠ RAZLIČNA GESLA

Primeri: V3v3rica, Tri+Sedem=10

V klepetalnicah uporabljalj imena, ki ne povedo ničesar o tebi
(npr. Sonček, Luna, Črni zmaj).

Nikoli ne objavljaj ali pošiljaj zaupnih podatkov, s pomočjo katerih
bi te nepridipravi lahko našli v resničnem svetu (naslova, imena tvoje
šole, telefonskih števil, gesel, PIN števil kartic, telefona ...).

MIJA BOŽIČ Roj. 5.5.2000 Ljubljanska ulica 1 Tel.: 051 123 321	MIJA BOŽIČ 9 let Tel. 051 123 321	MIJA BOŽIČ Ljubljana
NE	NE	DA

Objavljaj ali pošiljaj samo slike in posnetke, v katerih si oblečen/-a
in bi jih brez težav pokazal/-a VSEM.

Nikoli ne objavljaj, nečesa, kar ne bi želel/a, da vedo prav VSI
(npr. kdaj vas ne bo doma, kam greste, katere dragocenosti imate ...).

Nikoli ne odpiraj e-pošte od ljudi, ki jih ne poznaš, ne odgovarjaj
na klice iz neznanih števil in na sporočila neznanih ljudi.

Ne verjemi vsemu, kar prebereš na spletu in ne zaupaj neznancem
na spletu – tudi če so do tebe prijazni.

S starši se pogovarjaj o osebah, ki jih spoznaš na spletu.
Preden se z nekom srečaš v živo, vedno povej staršem.

Večkrat vtipkaj svoje ime in priimek v Google. Če opaziš lažne
profile/objave, za pomoč takoj prosi odrasle, ki jim zaupaš.

ČE OPAZIŠ ALI DOŽIVIŠ SPLETNO NASILJE:

1. **SE USTAVI.** Pojdi stran od računalnika ali telefona, vdihni, izdihni, šteje do 10 in ne odgovarjaj na žaljive komentarje, objave ne deli in ne všečkaj. Objave ne izbrisati, saj boš pozneje morda potreboval/a dokaz.
2. **POVEJ** odrasli osebi, ki ji zaupaš (npr. staršem, učiteljici, učitelju, svetovalni delavki ali svetovalnemu delavcu ...).
3. Objavo **SHRANI, PRIJAVI** upravljavcu strani in **BLOKIRAJ** osebo, ki izvaja nasilje. Pri tem naj ti **pomaga odrasla oseba**, ki ji zaupaš.

Pomembno je, da se tudi na spletu do drugih obnašaš spoštljivo.
To pomeni, da nisi žaljiv/-a, ne pišeš laži, ne objavljaš fotografij drugih oseb brez njihovega dovoljenja in ne všečkaš ali deliš zlonamernih objav.

Kdo vam še lahko pomaga?

- Učiteljice, učitelji ter svetovalne delavke in delavci v šolski svetovalni službi,
- Društvo za nenasilno komunikacijo (www.drustvo-dnk.si, 01/43 44 822, info@drustvo-dnk.si),
- TOM telefon (www.e-tom.si, 116 111, tom@zpms.si),
- Safe.si (www.safe.si, info@safe.si),
- Spletno oko (<https://www.spletno-oko.si/>),
- policija (113),
- socialne delavke in delavci v centrih za socialno delo.

Z otrokom lahko obiščete spletno učilnico Šola internetne samoobrambe, ki je dostopna na povezavi <http://otroci.e-ucenje.com/show.aspx?xid=WBT:X:Home®ister>

**Vsi otroci imajo pravico biti
VARNI, MOČNI IN SVOBODNI.**

**Tudi na spletu jim nihče nima pravice
odvzeti teh pravic.**

KAKO LAHKO OTROKOM POMAGATE, DA BODO NA SPLETU ČIM BOLJ VARNI?

Oblikujte družinska pravila za uporabo e-naprav. Pri tem vam lahko pomaga LOGOUTOV priročnik Smernice za starše, dostopen na: https://www.telekom.si/Documents/LOGOUT_smernice_za_starše_oktobe2016.PDF

Dogovorite se, da se bodo z vami vedno posvetovali pred začetkom uporabe aplikacij. Informacije o primernosti aplikacij, filmov in računalniških iger otrokovi starosti lahko najdete na Common Sense Media (<https://www.commonsensemedia.org/>), podatke o različnih družbenih omrežjih v slovenščini pa najdete na <https://safe.si/>.

Pomembno je, da jim pomagata nastaviti varna uporabniška imena in gesla ter uredite nastavitve glede vidnosti objav in lokacije, kjer se nahajajo. Več o tem, kako to storiti na različnih družbenih omrežjih, lahko preberete na spletni strani Safe.si: <https://safe.si/sredisce-za-pomoc>.

Dobro je, da poznate gesla otrok in ste njihovi prijatelji na družbenih omrežjih, vendar na njih ne komentirate objav.

Dobro je, da se z otroki odprto pogovarjate o tem, kaj počnejo na spletu, katere vsebine jih zanimajo, kaj o njih povedo njihovi profili na družbenih omrežjih.

Poudarite, naj ne odpirajo e-pošte ali povezav, ki jim jih posredujejo neznanci in ne odgovarjajo na klice neznanih števil. Prav tako naj se prek spletnih klepetalnic ne pogovarjajo z osebami, ki jih ne poznajo. Dogovorite se tudi, da vam bodo **vedno povedali, preden se bodo srečali z nekom**, ki so ga spoznali prek spleta.

Poudarite tudi, naj **nikoli ne objavljajo zaupnih podatkov, s pomočjo katerih bi jih lahko nepridipravi našli v resničnem svetu** (naslova, telefonskih števil, gesel, PIN števil kartic, telefona ...), **naj objavljajo samo slike, v katerih so oblečeni in bi jih brez težav pokazali VSEM** ter **naj nikoli ne objavljajo, kdaj vas ne bo doma, kam greste, katere dragocenosti imate ...**

Opozorite jih tudi, da so nekatere spletne nagradne igre in objave, v smislu »imenuj prijatelja, ki ...« ali pa verižna sporočila, npr. »pošlji sporočilo še desetim in to ti bo prineslo srečo ...« lahko past in **naj se, preden vtikajo svoje podatke, vedno posvetujejo z vami.**

Otroke spodbujajte, naj bodo na spletu vedno spoštljivi.

KAJ STORITI, KO OTROK DOŽIVLJA SPLETNO NASILJE?

Dobro je, da **odreagirate mirno**, brez razburjanja in obtoževanja otroka za morebitno neupoštevanje dogovorov. **Otroka podprite in poudarite, da je za spletno nasilje vedno odgovoren tisti, ki ga povzroča.** Otroka vprašajte, kaj je že poskušal narediti in koliko časa že traja nasilje. Skupaj poglejta žaljive objave.

Otroku svetujte, naj **objav ne komentira in naj prekine komunikacijo** z osebo, ki je izvajala nasilje.

Naredite **posnetke zaslona.** V primeru, da se nasilje stopnjuje, boste namreč potrebovali dokaz, da se je dogajalo. Na računalniku lahko to storite s pomočjo tipke **prt sc**, na pametnih telefonih pa poglejte navodila za uporabo ali pa npr. v YouTube vtikajte tip telefona in print screen.

Zlonamerne objave **prijavite administratorjem** strani.

O tem, kako to storiti, lahko preberete tu: <https://safe.si/sredisce-za-pomoc/prijava-neprimernih-in-nelegalnih-vsebin-na-spletu>

Nato **blokirajte** osebo, ki je izvajala spletno nasilje.

Na tem naslovu lahko preberete, kako to storiti: <https://safe.si/sredisce-za-pomoc/zelim-blokirati-uporabnika>

V primeru spolnih zlorab preko spleta, obvestite policijo.

Enako storite, če je ogrožena otrokova varnost.